

Sayı : 4311

Tarih : 07.02.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

14 Aralık 2015'te Cizre'de Şırnak Valiliği tarafından verilen hukuk dışı sokağa çıkma yasağı kararı, kesintisiz ve tam zamanlı olarak 79 gün sürmüştür. Bu süre zarfında yaklaşık 300 sivil yaşamını yitirmiştir. Bunlardan 177'si ise sığındıkları bodrumlarda yakılarak katledilmiştir. Ancak tüm bu vahşet, cezasızlık politikası ile sürdürülmüş, ne ağır silahlarla bombardıman emri verenler ne de failer hakkında adil bir yargılama yapılmıştır. Faillerin birçoğu yargı önüne dahi çıkarılmamıştır. Bu nedenle; ölüme, yaralanmaya sebebiyet veren faillerin, ihmali-sorumluluğu bulunan siyasilerin ve kamu görevlilerinin açığa çıkarılarak yargılanmalarının önünün açılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.07.02.2024

Ayşegül DOĞAN
Şırnak Milletvekili

Mehmet Zeki İRMEZ
Şırnak Milletvekili

Nevroz UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Şırnak'ın Cizre ilçesinde sokağa çıkma yasağı ilanlarının sonuncusu olarak kabul edilen 14 Aralık 2015 tarihli yasak, 79 gün sürmüş ve 2 Mart 2016 tarihinde kısmi olarak kaldırılmıştır. Bu süre zarfında ilçenin 11 mahallesi tamamen giriş-çıkışlara kapatılırken, telefon, internet ve elektrik hatları kesilerek kentin dış dünya ile iletişimi tamamen koparılmıştır. Kentin yüksek kesimlerine yerleştirilen tanklarla Cudi, Nur, Sur ve Yafes mahalleleri top atışlarına tutulmuştur. Ağır silahlarla bombardıman altına alınan Cizre ilçesinde aralarında yaralıların da olduğu 177 sivil yurttaşın sığındıkları bodrumlar ateşe verilmiştir. "Vahşet bodrumları" olarak adlandırılan bu bodrumlardan çıkarılan 177 cansız bedenden 41'i çocuk, 22'sinin kadın olduğu tespit edilmiştir. 79'unun ise kimlikleri dahi tespit edilememiştir. Bu bodrumlarda hayatını kaybeden 14 kişinin cenazesine ise ulaşılammıştır.

BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin Mart 2017'de yayınladığı raporda "vahşet bodrumları" hakkında; "Şırnak'ın Cizre ilçesinde bombardımandan kaynaklı yangınlarda yaşamlarını yitirmelerinden önce kadın, erkek, çocuğun bodrum katlarında susuz, elektriksiz, yiyeceksiz bir şekilde haftalarca herhangi bir tıbbi yardım alamadan yardım beklediği, daha sonra binaların tamamen yıkılarak olası bütün delillerin yok edildiği" ifade edilmiştir.

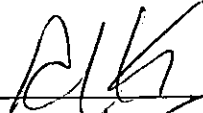

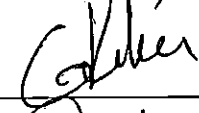
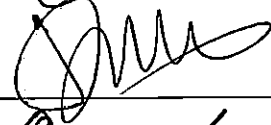
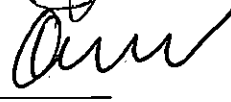

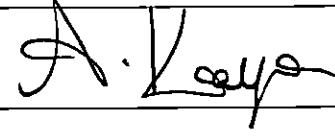
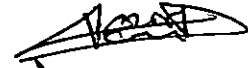
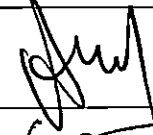
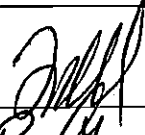
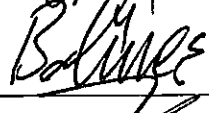
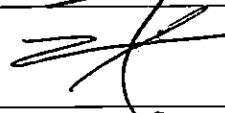
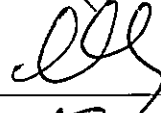
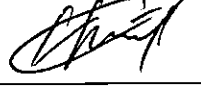

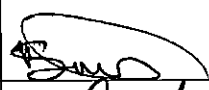

2015 yılında 131.816 olan ilçe nüfusu, bu dönemde zorla yerinden edilme nedeniyle 20.000'e kadar düşmüştür. Yasağın kalkmasından sonra bölgeye girebilen sivil toplum kuruluşları, insan hakları dernekleri ve baroların hazırladıkları raporlarda; halkın göç etmesi için özellikle su depoları, enerji nakil hatlarının hedef alındığı; abluka sürecinde halkın su ve gıda gibi temel ihtiyaçlarının engellendiği, çatışmaların yoğun yaşandığı mahallelerde cinsiyetçi, ırkçı yazılımalara sıkça rastlandığı tespitleri yer almıştır.

Anayasa'nın 15. maddesine göre; savaş, seferberlik (21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Kanununun 16'ncı maddesiyle, bu fıkra da yer alan "sıkıyönetim" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.) veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir. Ayrıca 13. maddesinde ise temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırıldığı durumların Anayasa ve kanunlarda açıkça yazılması gerektiği belirtilmiştir. Ancak hiçbir yasal dayanağı olmadığı halde il valisince sokağa çıkma yasağı kararı verilmiştir. Kesintisiz bir biçimde iki ay aşkın bir süre sokağa çıkma yasağı uygulaması sıkıyönetim ilan edilmesi durumunda dahi

uygulanamayacak hukuka aykırı bir işlem olarak, yaşam hakkı başta olmak üzere birçok ağır hak ihlaline sebep olmuştur.

Bu dönem ilan edilen sokağa çıkma yasakları ile temel hak ve hürriyetlerin askıya alınmasının yasal dayanaklarını oluşturmak adına sıkıyönetim ilan edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yasal dayanak kaygısı taşımaya bile sıkıyönetim ilan edilmesi gerektiğini belirtenlerden biri de MHP genel başkanı Devlet Bahçeli olmuştur. Ancak daha sonra hem Devlet Bahçeli'nin **“olaylar başlayınca ben hemen orada sıkıyönetim ilan edin dedim. Ama sonradan gördüm ki iyi ki benim o sözümü dinlememişler. Çünkü biz orada o gün komutanlar terörle mücadele ediyor diyorduk, meğer darbe planı yapıyorlarmış. Bir de ellerinde sıkıyönetim yetkisi olsaydı facia olabilirdi.”** sözleri hem de dönemin İçişleri Bakanı Efkân Ala'nın **“emirlerimizi dinlemeyen bir grup var.”** sözleri katliamların ve yaşanan hak ihlallerinin araştırılması için dikkate alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda; benzer katliam ve hak ihlallerinin bir daha yaşanmaması önleyici mekanizmaların geliştirilmesi, “vahşet bodrumlarında” yaşananların tüm boyutlarıyla aydınlatılması, ölüme, yaralanmaya sebebiyet veren failerin, ihmali-sorumluluğu bulunan siyasilerin ve kamu görevlilerinin açığa çıkarılarak yargılanmalarının önünün açılması amacıyla bir Meclis Araştırması elzemedir.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DIYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6			
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DIYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20			